

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1916 kl. 7,30 e. m.

Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande särskilda utskottets utlåtande nr 1 i anledning av dels Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och till lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift; dels ock i anledning därav väckta motioner.

Närvarande: herrar Lindman, ordf., Branting, v. ordf., Svensson, Mannheimer, Antonsson, von Sydow, Lars Olsson, Widell, von Koch, Beckman, Persson i Tällberg, Lindqvist i Stockholm, Nilsson i Bonarp, Holmström, Pettersson i Bjälbo och Cederborg.

I utlåtande nr 1 i anledning av dels Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och till lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift, dels ock i anledning därav väckta motioner hemställde särskilda utskottet under A), att riksdagen måtte antaga de lagförslag utskottets berörda utlåtande innehåller, under B) att riksdagen måtte besluta skrivelse till Kungl. Maj:t av närmare angivet innehåll samt under C) att de inom första kammaren väckta motionerna nr 104 av herr Neiglick

m. fl., nr 109 av herr Lindley och nr 110 av herr von Sydow samt motionerna inom andra kammaren nr 266 av herr Sundberg m. fl., nr 274 av herr Tysk, nr 275 av herr Eriksson i Grängesberg m. fl. och nr 276 av herr Thore, i den mån dessa motioner ej blivit besvarade genom utskottets hemställan under A) och B), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava vid behandling av utskottets utlåtande båda kamrarna godkänt, förutom utskottets hemställan under B), det under A) upptagna förslag i fråga om 3, 8, 14, 18, 24, 30—32 och 36 §§ i förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete ävensom övriga lagförslag. Däremot hava kamrarna i nedan angivna hänseenden stannat i olika beslut.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om jämkning av den skiljaktighet, som sålunda föreligger emellan kamrarnas beslut.

Med avseende å 1 § i förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete har första kammaren antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen och som givits paragrafen i Kungl. Maj:ts förslag, under det andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har i fråga om denna paragraf ansett sig böra hemställa, att andra kammaren biträder första kammarens beslut.

Beträffande 2 § i samma lagförslag har första kammaren likaledes antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det att andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Enligt utskottets mening bör för sammanjämkning första kammaren, med frånträdande av sitt förut fattade beslut, biträda andra kammarens beslut.

Med avseende å 4 § har första kammaren antagit utskottets förslag, varemot andra kammaren bifallit den av herr Branting m. fl. avgivna reservationen.

I anslutning till detta sitt beslut har andra kammaren beslutat sådan ändrad lydelse av 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 33, 34 och 35 §§, som föranletts av kammarens beslut vid 4 §, varjämte kammaren av samma skäl beslutat, att 28 § i utskottets förslag skulle utgå och nummerbeteckningen å 29—37 §§ i enlighet därmed ändras.

Utskottet har ansett sig böra hemställa, att andra kammaren i fråga om 4 § biträder första kammarens beslut. Härav följer, att jämväl övriga nu omförmälda §§ böra, i den mån utskottets här nedan gjorda förslag ej annat föranleder, av kammaren godkännas i enlighet med utskottets förslag.

5 § har av första kammaren antagits i överensstämmelse med utskottets hemställan, då däremot andra kammaren godkänt paragrafen med den lydelse, som angives i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet har ansett sig böra hemställa, att första kammaren biträder andra kammarens beslut med den jämkning den av utskottet här nedan föreslagna lydelse av paragrafen utvisar.

Beträffande 6 § har första kammaren antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det att andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har beträffande karenstiden ansett andra kammaren böra i princip biträda första kammarens beslut. Den tid, under vilken arbetsgivaren skall vara befriad från försäkringsplikt och endast åläggas direkt ersättningsskyldighet, har utskottet emellertid ansett böra bestämmas till allenast 35 dagar, varemot ersättning skall utgå från och med dagen efter olycksfallet under förutsättning att olycksfallet medfört sådan sjukdom, som i 6 § 1) sägs under mer än 3 dagar efter dagen för olycksfallet. Därjämte har utskottet ansett den dagliga sjukpenningen böra utgå med fixa, efter olika inkomstklasser fastställda belopp, därvid utskottet ansett beloppet av den avgift, som enligt lagen om allmän pensionsförsäkring påförts den skadade, kunna vara bestämmande för den inkomst, han skall anses hava haft under året före olycksfallet.

Genomförandet av direkt ersättningsplikt för arbetsgivaren under karenstiden påkallar även de övriga bestämmelser, som återfinnas i den av första kammaren, i enlighet med herr Lindmans med fleras vid 37 § avgivna reservation, åt sistnämnda paragraf givna lydelse ävensom de av första kammaren i 10 och 13 §§ beslutade ändringar.

Beträffande stadgandet i paragrafens näst sista stycke om rätt för försäkringsrådet i vissa fall att utbyta livränta mot kapital har utskottet ansett första kammaren böra biträda andra kammarens beslut.

7 § har av första kammaren antagits i överensstämmelse med den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det att andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har ansett första kammaren böra biträda andra kammarens beslut.

Beträffande 9 § har första kammaren antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det att andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har ansett sig böra föreslå, att första kammaren biträder andra kammarens beslut, dock att den minsta årsinkomst efter vilken ersättning beräknas, skall, i enlighet med första kammarens beslut, bestämmas till 300 kronor och den dagliga arbetsförtjänsten beräknas utgöra en trehundra sextiofemtedel av den årliga arbetsförtjänsten.

Beträffande kamrarnas skiljaktiga beslut ifråga om 10 och 13 §§ har utskottet yttrat sig i samband med 4 och 6 §§.

Ifråga om 16 § har första kammaren antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det andra kammaren godkänt utskottets förslag med den ändring, som påkallats av kammarens beslut vid 4 §.

Utskottet har ansett kamrarna böra, med frånträdande av sina förut fattade beslut, godkänna paragrafen i dess av Kungl. Maj:t och utskottet föreslagna lydelse.

Utskottet har vid 4 § yttrat sig angående kamrarnas beslut beträffande 17 §.

19 § har av första kammaren antagits i överensstämmelse med herr Lindmans m. fl:s reservation, medan andra kammaren godkänt utskottets förslag.

Utskottet har ansett andra kammaren böra biträda första kammarens beslut.

Beträffande 20, 21, 22 och 23 §§ får utskottet hänvisa till vad ovan under 4 § anförts.

Med avseende å 25 § har första kammaren antagit den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, under det att andra kammaren godkänt utskottets förslag.

För sammanjämkning har utskottet ansett sig böra hemställa, att i paragrafens första stycke i stället för de av kamrarna beslutade bestäm-

melser intages stadgande därom, att, om olycksfallet föränletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och omständigheterna äro sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller olycksfallet föränletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, ersättning enligt 6 § må skäligen nedsättas.

Beträffande 26, 27, 28, 29, 33 och 34 §§ har utskottet yttrat sig i samband med 4 §.

35 § har av första kammaren godkänts enligt utskottets förslag med den ändring, att till sista stycket fogats följande tillägg: »dock att utan hinder härav riks försäkringsanstalten må meddela olycksfalls försäkring för fiskare, enligt vad därom särskilt är stadgat.» Andra kammaren har godkänt utskottets förslag, med den avvikelse, som föränletts av kammarens beslut vid 4 §.

För sammanjämkning har utskottet ansett andra kammaren böra biträda första kammarens beslut.

37 § har av första kammaren antagits med den lydelse, som föreslagits i den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, varemot andra kammaren i enlighet med den av herr Persson i Tällberg m. fl. avgivna reservationen godkänt paragrafens lydelse enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande tiden för ikraftträdandet av lagen i dess helhet har utskottets hemställan vid 5 § föränlett en återgång till Kungl. Maj:ts förslag. Därjämte har utskottet ansett stadgandet om tillämpningen av 17 §:s 1:sta stycke böra undergå jämkning.

Vidkommande paragrafen i övrigt har utskottet yttrat sig i samband med 6 §.

De i övriga lagförslag av utskottet i dess utlåtande nr 1 föreslagna ändringar i Kungl. Maj:ts förslag torde med anledning av ändringen av bestämmelsen om tiden för ikraftträdandet av lagen om försäkring för olycksfall i arbete icke erfordras, vadan Kungl. Maj:ts förslag torde böra oförändrat antagas.

Beträffande utskottets hemställan under C) har första kammaren biträtt den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen, varemot andra kammaren bifallit utskottets hemställan.

Utskottet har ansett, att första kammaren bör, med frånträdande av sitt förut fattade beslut, biträda andra kammarens beslut.

Utskottet hemställer alltså,

ej mindre att kamrarna, med frånträdande i ovan angivna fall av förut fattade beslut, må antaga *dels* 1, 4, 16, 17, 20, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 33 och 34 §§ av lagen om försäkring för olycksfall i arbete ävensom lagen om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, lagen om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och lagen angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada till följd av järnvägs drift i den lydelse nämnda paragrafer och lagar äga i Kungl. Maj:ts förslag, *dels* 2, 7, 11, 12, 15 och 21 §§ av lagen om försäkring för olycksfall i arbete i den lydelse samma §§ hava i utskottets förslag, *dels ock* följande lydelse av nedannämnda paragrafer i sistnämnda lagförslag, nämligen

5 §.

Besvär och framställningar, som i 33 § omförmälas, prövas av ett för hela riket gemensamt försäkringsråd, som jämväl i övrigt har att med uppmärksamhet följa försäkringens tillämpning och utveckling.

Grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet bestämmas av Konung och riksdag.

6 §.

Har arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall, på grund av försäkringen, till honom i ersättning utgivas:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan under mera än trettiofem dagar efter dagen för olycksfallet, från och med den trettiosjätte dagen och så länge sjukdomen varar:

a) erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon och dylikt;

b) sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, motsvarande två tredjedelar av den skadades dagliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att sjukpenning ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel;

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, vare sig denna varat trettiofem dagar efter olycksfallet eller icke, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

livränta under tiden å ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att livränta ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel. På därom av den skadade gjord ansökan, må försäkringsrådet, där synnerliga skäl äro för handen, besluta, att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

Kan vid sjukdom läkarvård ej utan oskäligen omgång eller kostnad anskaffas, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

9 §.

Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmäles, utgör hela den avlöning — vinstandelar, där sådana förekommit, inräknade — som den skadade under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, åtnjutit av arbetsgivaren i den verksamhet, i vilken olycksfallet inträffat. Har under längre eller kortare tid av året den skadade icke av arbetsgivaren använts till arbete, eller kan avlöningen för någon tid av året på grund av bristfällig utredning eller av annan anledning ej bestämmas, beräknas avlöningen för den tid till belopp, som med hänsyn till avlöningen i arbetsorten under motsvarande tid för en arbetare av samma arbetsförmåga och med liknande arbete som den skadade eller eljest med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt. Lag samma vare, där den skadade under någon tid av året, på grund av tillfälligt övertidsarbete eller annat särskilt förhållande, åtnjutit väsentligt högre avlöning, eller, på grund av sjukdom eller annan oförvållad anledning, åtnjutit väsentligt lägre avlöning än sådan arbetare, eller där vid tiden för olycksfallet hans arbetsförmåga redan var nedsatt på grund av tidigare olycksfall i arbete, så ock där den skadade för yrkesutbildning

eller endast tillfälligtvis använts till det arbete, i vilket olycksfallet inträffat, eller den skadade är minderårig.

Utgöres avlöning helt eller delvis av naturaförmåner, uppskattas dessa förmånens värde efter de i arbetsorten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

Överstiger den årliga arbetsförtjänsten ettusen åttahundra kronor, tages det överskjutande beloppet icke i beräkning. Understiger den årliga arbetsförtjänsten trehundra kronor, skall den beräknas till detta belopp.

Med den i 6 § 1) omförmälda dagliga arbetsförtjänst förstås en trehundrasextiofemtedel av den enligt ovan angivna grunder bestämda årliga arbetsförtjänsten.

10 §.

Försäkringsinrättning, i vilken den skadade enligt 4 § är försäkrad, äger rätt att när helst, även före utgången av den i 6 § 1) omförmälda tid, och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda honom vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan, enligt läkares intyg, kräver vård å sådan anstalt.

Har den skadade intagits å sjukvårdsanstalt, äger försäkringsinrättningen att, till betäckande av kostnaden för vården, å sjukpenning, som under tiden för vården till honom av inrättningen utgives, avdraga högst hälften.

Försäkringsinrättning äger ock att under viss tid, i stället för livränta eller del därav, bereda livräntetagare, som är hemfallen åt dryckenskap, ersättning i naturaförmåner samt åt livräntetagare, som därtill samtycker, bereda uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.

13 §.

Sedan försäkringsinrättningen erhållit underrättelse om olycksfallet, skall inrättningen, ändå att ansökan om ersättning ej blivit gjord, besluta om de åtgärder, som för den skadades vård må vara av nöden, samt bestämma den ersättning, som enligt denna lag skall utgivas. Kan ersättningen ej med ledning av inkomna handlingar genast bestämmas, utgives provisoriskt skäligt belopp, utan återbetalningsskyldighet för den, som uppburit beloppet, därest sedermera ersättningen bestämmas till lägre belopp eller ersättning finnes icke böra utgå.

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av försäkringsrättningen bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkningen utan ansökan beslutats av inrättningen, före dagen för beslutet.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av förd klagan tillsvidare lända till efterrättelse.

19 §.

Riksförsäkringsanstaltens beslut om försäkrings- eller tilläggsavgifts belopp skall, även där beloppet blivit allenast provisoriskt bestämt, utan hinder av förd klagan, tillsvidare lända till efterrättelse. Vinnes nedsättning i eller befrielse från avgift, återbetalas vad för mycket blivit erlagt.

Angående tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten bestämmas av Konung och riksdag. Avgifter, som icke på föreskrivet sätt blivit erlagda, förskjutas av statsverket och indrivs i den ordning, som för indrivning av resterande kronoutskylder är stadgat.

Försäkringsavgifterna ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och riksdag.

25 §.

Har olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Lag samma vare, där den skadade ej ställt sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på grund av denna lag, så ock där genom försummelse av den skadade underrättelse om olycksfallet enligt 20 § icke lämnats; dock att nedsättning av ersättningen ej må ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

35 §.

Arbetsgivare vare berättigad att i riksförsäkringsanstalten försäkra dels annan arbetare än i denna lag avses för olycksfall i arbete, dels i anstalten försäkrad arbetare för olycksfall i arbete i fråga om den i 6 § omnämnda tid, under vilken sjukpenning från försäkringsinrättningen ej utgår, dels ock dylik arbetare för olycksfall utom arbete. Sådan försäkring må ock av bolag, som i 4 § avses, meddelas för delägares arbetare.

Har försäkring, som ovan sägs, ägt rum, skall vad i denna lag finnes stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Avtal om annan försäkring eller försäkring till högre ersättningsbelopp än i denna lag stadgas må ej avslutas av riksförsäkringsanstalten eller bolag, som i 4 § avses, dock att utan hinder härav riksförsäkringsanstalten må meddela olycksfallsförsäkring för fiskare enligt vad därom särskilt är stadgat.

37 §.

Intill dess särskild lag om sjukförsäkring må varda genomförd, äger arbetare, som i denna lag avses, vid sjukdom, som förorsakats av olycksfall i arbete, under de trettiotvå första dagarna efter dagen för olycksfallet, så länge sjukdomen varar, av arbetsgivaren erhålla ersättning enligt de i 6 § angående ersättning vid sjukdom stadgade grunder;

dock att den dagliga sjukpenningen skall utgå med följande belopp, nämligen:

a) en krona, om den skadade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring påförts pensionsavgift med tre kronor eller om pensionsavgift ej påförts;

b) en krona tjugofem öre, om pensionsavgiften utgör fem kronor;

c) en krona sjuttiofem öre, om pensionsavgiften utgör åtta kronor;

d) två kronor femtio öre, om pensionsavgiften utgör tretton kronor;

samt att sjukpenning ej utgår, med mindre sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

I fråga om ersättning, som ovan sägs, skall vad i 10, 11, 12, 13, 14, 20, 24, 25, 30 och 31 §§ är stadgat, i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kan den skadade, på grund av arbetsgivarens obestånd eller av annan anledning ej utfå ersättningen, utgives densamma i arbetsgivarens ställe av den försäkringsinrättning, i vilken hans arbetare äro försäkrade enligt 4 §, ägande inrättningen av arbetsgivaren söka åter vad sålunda

utgivits. Förlust, som på grund av denna bestämmelse må uppkomma för riksförsäkringsanstalten, ersättes av statsmedel.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918; dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, vilket därförinnan inträffat, bedömes enligt äldre lag. Stadgandet i 17 § första stycket må likväl icke tillämpas, förr än sådan ändring i tryckfrihetsförordningen vidtagits, att i nämnda stadgande omförmälda uppgifter beredes nödigt skydd mot obehörigt offentliggörande.

än även att kamrarna, första kammaren med fråntredande av förut fattat beslut, beslutar i överensstämmelse med utskottets i dess utlåtande nr 1 under C) gjorda hemställan.

Stockholm den 4 juni 1916.

På utskottets vägnar:

ARVID LINDMAN.
